

SZAKDOLGOZAT

Kun Zoltán

2024

Ragadozómadarak felmérése egy dél-börzsönyi mintaterületen

Kun Zoltán

Természetvédelmi Mérnök, Bsc. Levelező

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék

Belső témavezető: (Tormáné Dr. Kovács Eszter, Egyetemi Tanár, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék)

Bevezetés: A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Börzsönyi Helyi Csoportja korábban 2000-2003 között, illetve 2012-2014 között elvégezte egy 5232 ha-os dél-börzsönyi minta területen az ott fészkelő ragadozómadár fajok felmérését. Ugyanennek a területnek az azonos módszerrel való felmérése zajlik jelenleg (2023-2025 között), az eddig gyűjtött adatokat mutatom be a szakdolgozatban és hasonlítom össze a korábbi felmérés eredményeivel. A felmérés célja a populáció trendek megértése, és az esetleges természetvédelmi beavatkozást igénylő akut helyzetek feltárása.

Szakirodalmi áttekintés: A felmért terület nagyobb része erdő és a Duna-Ipoly Nemzeti Park törzsterületéhez tartozik. Flórája szubmediterrán jellegű, de északi oldalakon bükkösök is előfordulnak, változatos táj. A fauna közép-európai lomberdei karakterű. Magyarországon a ragadozómadár védelem a XX.sz. elején kezdődött a második világháború után lett széles körben jogilag formalizált. Hazánkban az MME Ragadozómadárvédelmi szakosztálya foglalkozik elsősorban ezzel a témával. A Börzsönyben az MME helyi csoport és a DINPI a legaktívabb, a felmérésen is együtt dolgoznak. A vizsgált fajok: Egerészölyv (*Buteo buteo*), Holló (*Corvus corax*), Héja (*Accipiter gentilis*), Vándorsólyom (*Falco peregrinus*), Uhu (*Bubo bubo*), Karvaly (*Accipiter nisus*), Darázsölyv (*Pernis apivorus*).

Alkalmazott módszerek: A mintaterületen az önkéntes felmérők által gyűjtött fészkelési adatokból készítettem összesítést és elemeztem ezeket validálás után. Táblázatokat és ábrákat készítettem az eredmények bemutatására.

Eredmények: A rendelkezésre álló adatok alapján, az egyes fajok viselkedésében nem figyelhető meg változás, például a fajok választásuk, vagy fészkek-hűségük szempontjából. Ugyanakkor a fajok egymáshoz viszonyított aránya összetétele az elmúlt évtizedben megváltozott, elsősorban a hollók miatt. A holló revírek száma jelentős arányban nőtt, az egerészölyv revírek hasonló számban csökkentek. A vándorsólyom populáció duplájára nőtt, az uhu revírek száma nem, a héja revíreké lefelé változott. A karvaly és a darázsölyv rejtett életmódja miatt ezekről nem sikerült releváns mennyiségű információt gyűjteni a jelenlétük kimutatásán kívül. Nehéz és nem teljes költési eredmény gyűjtés.

Következtetések és javaslatok:

A növekvő vándorsólyom populációt azért kell figyelni, hogy szükség van-e aktív védelmére, ha új helyen megtelepedne. A hollók térnyerését országos szinten nyomon kell követni és a hatásukat más fajokra kutatni. A darázsölyv párokat a téli lejárás módszerével nehéz megtalálni, mert későn raknak fészket, a kiülő számlálás nászrepüléskor lehet célra vezető módszer. A felmért terület jelenleg túl nagy a rendelkezésre álló felmérő körnek, szakmai képzés, létszámnövelés, vagy terület csökkentés lehetnek alternatív megoldások. A költségi eredmény észlelésben segíthet a drón technológia.